

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDETUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 50 Lei

Pe 6 luni . . . 26 Lei

Pe 3 luni . . . 14 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 3 lei de șir garmond. La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Un punct.

— Incă odată chestia dela Alba-Iulia. —

(=) Fiind la sfârșitul acestui an și făcând o reprivire asupra momentelor mai însemnate din trecutul recent al bisericii noastre, ni-se pare, că atitudinea luată de corul nostru episcopesc față de actul încoronării dela Alba-Iulia, se ridică în importanță peste toate celelalte.

Hotărîrea prelaților noștri, de a sluji „Te Deum”-ul solemn al încoronării deosebit de episcopii bisericii ortodoxe și paralel cu serbarea lor și de-a participa apoi în corpore numai la actul civil al încoronării, a fost o hotărîre din cele mai firești și asupra motivelor ei s'a insistat așa de mult în aceste coloane, încât ne simțim dispensați de trebuința de-a mai reveni asupra lor. Oricine putea și trebuia să înțeleagă, că sentimentele românești ale celorce stau în fruntea bisericii noastre nu trebuiau cântărite după atitudinal impuse de legi bisericești — și în cazul de față, chiar și de considerante de superioară politică bisericească — față de un serviciu religios al confesiunii ortodoxe, ci după acea atitudine demnă și intrinsigentă, prin care arhieriei acestei biserici s'au impus totdeauna în fruntea mișcărilor noastre naționale. Dar chiar dacă cineva ar fi avut în privința aceasta altă părere, erau înalte rezoane de stat, cari trebuiau să-l oprească de-a cerca să disqualifice această biserică românească și de-a o prezenta ca dușmană unui act național de importanță încoronării.

Or, lucrurile s'au petrecut — după cum știm — altfel. În locul considerantelor de ordin național și de stat, cari singure era iertat să primeze în această chestiune, s'au impus, în aprecierea atitudinii luate de biserică noastră, odioasele considerante de ordin confesional, și după atacurile absolut neînțelese ale dlui Iorga s'a pornit, în presa care nu ne este prietină, o întreaga avalanșă de calomnii, cari păreau să amenințe — la un moment dat — însăși existența acestei biserici.

Nu mai revenim acum asupra lor, fiindcă — o spunem cu multă satisfacție — am știut să resistăm cu putere și lucrurile s'au potolit. Afară de presa strict confesională a ortodoxismului „tolerant” nu mai este azi nimeni, care să mai stăruie asupra acestui incident.

Dar, să nu smintim, s'a găsit totuși un senator liberal, care a crezut, că este dator să sufle în cenușa ce acoperise spuza deabinele și să ridice de nou, pe chestia aceasta, acuza grozavă de les-românism împotriva bisericii noastre. El și-a primit imediat răspunsul convenit din partea I. Preasfinției Sale mitropolitului Vasile, care a știut să risipească, prin discursul său dela Senat din 21 Decembrie, și ultimele nuanțe de umbră, cari puteau să mai fie în vre-un suflet privitor la curățenia

și vigoarea sentimentelor naționale din biserică pe care o păstorește. Dar mult mai însemnat decât acest cuvânt arhieresc este pentru noi discursul rostit mai apoi de d. ministru Alexandru Constantinescu, care veșezind „indelicatetea” săvârșită de senatorul majoritar față de banca prelaților uniți, a ținut să dea bisericii noastre cea mai deplină satisfacție, spunând că „simțimentele patriotice ale Românilor de dincolo de Carpați, ori de ce credință ar ține ei, . . . niciodată nu s'au desmințit. Patriotismul lor a rămas pururea neștirbit ca și iubirea de tot ce, de aproape sau de departe, interesează neamul”. Și cuvintele acestea au fost primite și subliniate de membrii prezenți ai Senatului cu „aplauze puternice”. O dovadă sigură, că locul umbrei și al îndoielii l-a luat pretutindeni lumina binefăcătoare a unei mai bune convingeri.

Chestiunea ni-se pare deci definitiv aranjată și dacă totuși am ținut să mai punem, acum la sfârșit de an, și acest ultim punct, este numai pentru că oficiosul mitropoliei sibieni a putut să scrie încă și ieri — după cele petrecute la Senat —, că totuși „rămâne și pe mai departe bine stabilit, că înaltul cler greco-catolic a săvârșit la Alba-Iulia o mare greșală”.

Oricine vede însă, că părerea aceasta rămâne de acum numai părerea sectară a acestei gazete și poate mai a câtorva surate de acelaș calibru. Că vor reveni și acestea, ori nu, la sentimente mai bune și, să zicem, mai creștinești, ne impoartă de acum foarte puțin. Găsim totuși, că nu strică dacă le mai amintim și deosebit cuvintele dlui ministru Constantinescu, că „momentele sunt destul de grele, pentru că să nu știm, că trebuie să lăsdăm deoparte, cel puțin când e vorba de credință și de altar, toate patimile josnice cu tot cortegiul lor de gelozii și invidii”.

Celce poate înțelege, înțeleagă!

Sfânta Sofia. Este bazilica monumentală din Constantinopol, care în legătură cu planul Turcilor de-a scoate patriarhatul ecumenic din capitala otomană, a ajuns să fie de nou la ordinea zilei.

Găsim deci și noi, că nu poate fi lipsit de interes, să arătăm cum au schimbat Turcii, după 1453, acest monument creștin din veacul al VI-lea.

Bazilica antică, sau ceea ce a mai rămas din ea, este acum înăbușită între 4 minarete și alte clădiri cu o înfățișare respingătoare și în cel mai deplin contrast cu eleganța impunătoare a monumentului original creștin. O singură excepție este fântâna din fața sf. Sofii, ridicată de sultanul Ahmed al III-lea.

Altarul vechiu, împodobit cu icoane artistice incrustrate cu pietri scumpe, a fost total distrus. Cristelnița servește de mauzoleu sultanilor Mustafa și Ibrahim I. În vârful bolții unde se mai găsesc urmele unor arhangheli,

este acum scrisă cu litere de aur (fiecare literă având o lungime de 9 metri) o sentință alui Mohamed al II-lea.

Subimensa cupolă atârână, pe niște frânghiuțe de mătăasă, ouă de struț, așezate între lămpile de bronz cizelat și globurile de cristal. De stâlpii gigantici stau suspendate discuri verzi de dimensiuni considerabile cu inscripții turcești (versete din Coran); iar pe pereți sunt fixate plăci de porfir, în care sunt săpate numele lui Allah, a Profetului său și a Califilor lui.

Și numai din aceste modificări făcute de Turci, se poate vedea ce muncă uriașă s'ar cere, pentru ca moșea turcească de azi să ajungă de nou ceea ce a fost: una din cele mai impunătoare bazilici creștine din lumea întreagă.

Pentru „Infrățirea”.

— În loc de orice alt răspuns. —

În numărul său 693 din 29 Decembrie, ziarul liberal „Infrățirea” din Cluj publică, sub titlul „Prestigiu și politică”, o lungă diatribă pe marginea articolului din fruntea numărului trecut a redactorului nostru, contestana pur și simplu — fără nici o dovadă — adevărul celor spuse referitor la „cazul dela Zlatna”.

Drept orice răspuns, reproducem din Nr. 293 (27 Decembrie) al ziarului „Neamul Românesc” următoarele șire ale dlui N. IORGA, publicate acolo, la loc de frunte, sub titlul „Alegeri ardelene”. Cuvintele lui oarsene, în cari strașnicii dd. dela „Infrățirea” nu vor mai putea descoperi nimic din „dialectica subtilă a școlii dela Blaj”, vor tresi poate de cap și pe acești mari apărători ai „curățeniei electorale” dela Zlatna și &.

Iată ce spune d. N. Iorga despre aceste faimoase alegeri:

Deci sistemul de a se face alegerile în Ardeal continuă.

Ca și acum câteva luni, administrația lucrează fără preget și fără . . . rușine: dela perfect la cel din urmă slujbaş toți sunt puși să ajute la îndeplinirea operei de salvare publică: scoaterea candidatului oficial; automobilele suspecte de a duce „agitatori” în folosul celui alt sunt oprite'n drum. Mai mult, un om ca d. Maniu, fostul președinte al Consiliului Dirigent, e luat în primire de jandarmi, invitat să meargă la șeful lor, care, venind el, ia la socoteală pe acest periculos necunoscut și-l face să fie escortat, fără o „bună dimineață”, până la cea mai apropiată gară, de unde e expedit mai departe.

Aceasta pentru ca la Baia Mare să iasă funcționarul de ieri, iar la Alba-Iulia — o, amintiri ale încoronării! —, preotul Dăianu, model al tuturor virtuților politice și, din mila dlui Averescu-Tatăl, fost vice-președinte al Camerei.

Guvernul pare mulțumit. Camera care a admis pe d. Petru Mihályi, nu poate refuza

pe acei cari beneficiază de violențele și mistificările de azi.

Nu e păcat însă, că pentru acest scop se perpetuează un regim de crasă tiranie în alegeri?

N. IORGA.

„Problema problemelor“ a numit I. P. S. Sa Dr. Vasile Suciua loteria culturală a Asociațiunii în cuvântarea de deschidere ce a rostit la 8 Noembrie 1922 în Sibiu.

Și, în adevăr, așa este. Dela reușita nici unei întreprinderi publice românești nu atârână atâtea lucruri mari și frumoase ca dela reușita acestei loterii: Case naționale cu muzee și biblioteci regionale în 32 centre mai de seamă; biblioteci românești cu cărți bine alese în toate satele și cătunele noastre; păstrarea de ruine și monumente istorice și, în sfârșit, însemnarea localităților noastre istorice prin plăci comemorative sau grandioase monumente artistice, — iată ce atârână dela soartea acestei loterii.

În afară de acestea tot de loterie atârână și lărgirea actualelor case ale Asociațiunii din Sibiu, care sunt absolut neîncăpătoare pentru mulțimea cărților, revistelor, ziarelor, trimise conform legii, bibliotecii centrale a acestei însoțiri; mai departe aranjarea cum se cade a colecțiilor artistice și istorice din muzeul Asociațiunii. Asemenea nu e loc în casele Asociațiunii pentru arhiva de o valoare istorică neprețuită ce trebuie așezată și scutită în acest așezământ.

Ea e nodul gordian al culturii noastre, care trebuie deslegat norocos și fără amânare. Dacă se cheltuiesc milioane pentru orgii și lucruri de nimic, de ce nu s'ar putea cumpăra și cele câteva sute de mii de bilete dela loteria Asociațiunii cu 20 lei bucata? Când ne întâlnim unii cu alții, pe lângă binețele obișnuite unii cu alții, să ne întrebăm deci și: „Câte bilete ai cumpărat dela loteria Astrei?“

Cereți pretutindeni „Unirea“!

Foiața „Unirii“.

Alba-Iulia la Senat.

— Vorbirea dlui ministru ALEXANDRU CONSTANTINESCU. —

Chestiunea participării bisericii noastre la încoronarea dela Alba-Iulia, adusă din partea unui senator majoritar în discuțiunea Senatului, a fost lămurită din toate punctele de vedere în ședința din 21 Decembrie, printr'un discurs al I. Preasfinției Sale mitropolitului Vasile, pe care sperăm să-l putem da în numărul proximo, în întregime, după notele stenografice. A doua zi, în ședința din 22 Decembrie, ministrul agriculturii și a domeniilor d. Alexandru Constantinescu a ținut să fixeze — în discursul de încheiere a discuției la Mesaj — și părerea guvernului asupra acestei chestiuni mult agitate. Pentru importanța lor deosebită, reproducem aici, după „Viitorul“, ziarul oficios al guvernului, declarațiile făcute în ședință din partea dlui ministru Constantinescu.

Ele sunt următoarele:

„Am ascultat eri, domnilor, cu adevărată emoțiune cuvintele pe care Inaltul prelat, mitropolitul de la Blaj, le spunea de la această tribună.

Pentru orfelinat și atelierile lui.

— Contribuiri și colecte. —

Zilele trecute am primit la redacție scrisoarea deosebit de duioasă a lor 2 copii de școala primară, cari ne anunță, că pentru frații și surorile lor din Casa de orfani dela Obreja au colectat suma de 529 Lei 50 bani. Ne trimit și banii rugându-ne să-i predăm destinației și — dacă se poate — să punem la foaie numele celorce n'au închis urechile și punga dinaintea acestor mici cerșitori pentru frați și surori. Dacă lista n'ar fi prea lungă, am satisface bucurios și acestei rugări, dar așa, credem a lucra mai după intențiunea donatorilor, dacă, în locul multelor nume de pe listă, tipărim, cu litere mari, numele celor doi „cerșitori“. Ei sunt EUGEN BĂLTARIU, elev de cl. IV primară și ILEANA BĂLTARIU elevă de cl. II. primară în Alba-Iulia.

O altă colectă însemnată, cu deosebire pentru mediul în care s'a făcut, este *Colecta din Vărdia* părintelui Romul R. Stoica, care ne-a trimis suma frumoasă de 1500 Lei. Tot aici încreștăm și darul de 300 Lei a păr. *Aurel Mărilă* din Silvașul inferior, însemnat pentru că jumătate din el e menit pentru Congregația de surori din aceeași Obreja.

Merge bine și *Colecta pentru atelierile orfelinatului*, și asta pretutindeni unde preoții au pus trudă și osteneală, pentru că dorința părintelui mitropolit Vasile de-a se aduna din fiecare parohie cel puțin atâția Lei câte suflete are să se realizeze măcar la limita ei inferioară. Atâtea și atâtea parohii slabe și nevoiașe, în cari s'a putut obține un rezultat mulțumitor, sunt cea mai bună dovadă, că el se poate atinge și în celelalte. Chestiunea e de mare importanță, fiindcă pentru acoperirea cheltuielilor avute cu zădărește. Atelierelor ce mai recere un jumătate milion, și de aceea suntem siguri, că nime nu va rămânea înapoia altora.

Dintre rezultatele bune intrate până acum remarcăm cu deosebită laudă următoarele două: *Ibașfalău* cu Lei 4566 și *Teiuș* cu Lei 5800.

Cele multe înainte!

Leul dela Șișești.

Condoleanțele deputaților slovaci pentru păr. Lucaciu.

Deputații slovaci din parlamentul cehoslovac au trimis, din prilejul morții păr. Dr. Vasile Lucaciu, Camerei române, următoarea adresă de condoleanțe:

„Deputații și senatorii slovaci ai Adunării naționale a republicii cehoslovace exprimă poporului român cele mai adânci condoleanțe cu prilejul marelui pierderi, ce a îndurat prin moartea renumitului să fiu și a neînfrântului său luptător pentru libertate dr. Vasile Lucaciu. Poporul nostru nu va uita niciodată luptele și suferințele, în fruntea cărora a stat dr. Vasile Lucaciu, ca luptător viguros pentru drepturile și interesele vitale ale națiunilor oprimite din fosta Ungarie. În istoria poporului cehoslovac, el rămâne pentru totdeauna un factor important prin participarea sa la apărarea în procesul memorandumului Slovacilor, prin lupta comună în parlamentul ungar și prin lupta de apărare comună împotriva Austro-Ungariei, desfășurată în decursul războiului mondial, în afară de hotare. Vasile Lucaciu a fost prin îndrăzneala lui și prin pilda sa luminată totdeauna printre cei dintâi în aceste lupte de apărare. Amintirea lui va fi totdeauna scumpă poporului nostru și numele său e un simbol al înfrățirii acestor două națiuni.“

Revistă bisericească.

Dintre *pastoralele de Crăciun ale arhierilor noștri* am și primit pe aceea a Preasfințitului Iuliu al Gherlei. O parte din ea, împreună cu părțile mai însemnate din celece ne vor mai sosi până atunci, vom da-o în numărul proximo al acestui organ.

Solia de Crăciun a Papei, prima enciclică adresată de Pius al XI-lea episcopilor lumii întregi, a apărut sub titlul „Ubi arcano Dei“. Se enumără în ea mișcările mai însemnate din ultimele luni ale Pontificatului său, și se insistă asupra gravității rețelilor cari bântue omenimea de azi, indicându-se cauzele, pre-

Eu vă mărturisesc sincer, și ca membru în guvern și ca român, că am fost atins de cuvintele lipsite de delicateță pe care un domn senator din majoritate le-a adresat băncii prelaților uniți și provocate de faptul, că ei nu ar fi luat parte la încoronarea de la Alba-Iulia.

După cum v'a arătat ieri, domnilor senatori, I. P. S. S. Mitropolitul, prelații uniți au luat parte la încoronarea de la Alba-Iulia. Ei au asistat la actul civil al încoronării regelui României Mari. Dacă nu au luat parte și la oficiul bisericesc, care a precedat încoronarea civilă, Inaltul Prelat ne-a spus, *causa a fost, că în acelaș timp ei oficiau la biserica ritului lor aceiaș slujbă pentru dinastie și pentru țară.* (Aplauze).

Simțimintele patriotice ale românilor de dincolo de Carpați, ori de ce credință ar ține ei, au fost adeseori puse la grele încercări, dar niciodată nu s'au desmințit. Patriotismul lor a rămas pururea negțirbit ca și iubirea de tot ce, de aproape sau de departe, interesează neamul. (Aplauze puternice).

În cuvântarea sa, mitropolitul Blajului, ne-a dus cu gândul până la timpul lui Mihai, când neamul nostru așezat în acele frumoase ținuturi, ținea în întregul lui de o singură credință, aceea strămoșească (? N. Red.).

Dar chiar când, un veac mai târziu, vi-

regia vremurilor a sustras o parte din frați dela altarul comun, ei n'au încetat un singur moment de a se considera ca frați buni și oricărui rit ar fi aparținut ei și-au dat în totdeauna o mână adevărat frățească, când a fost vorba de cugetul și de simțirea românească. (Aplauze prelungite).

Niciodată pe acele plaiuri, nu s'a întrebat nimeni, dacă Horia, Cloșca sau Crișan erau uniți sau erau ortodoxi; niciodată nimeni nu s'a întrebat dacă Avram Iancu, tribunul legendar, era ortodox sau unit.

Acest tribun al neamului, înșelat de un monarh perfid în nădejdiile ce el punea pentru neamul lui, a refuzat de a mai călca pragul palatelor sperjure, și înebunit de durerea neamului său trădat, găsia unica lui mângâiere în accentele duioase pe care le scotea fluierul lui, acel tovarăș permanent al apostolului pribeag. (Aplauze). Ani dearându-l, el a rătăcit din casa unui unit în coliba unui ortodox și cunoscut de o potrivă de bătrâni și de copii, până când răsbit de durere și copleșit de suferință, s'a dus în lumea dreptilor, ca să doarmă pe vecie în cimitirul dela Tebea, la umbra Goronului lui Horia. (Aplauze puternice).

Și credeți dv., domnii mei, că s'a întrebat vreodată sineva, dacă Iancu era ortodox, sau unit?

Unirea într'un gând și într'o simțire a

cum și remediile lor. — În numărul viitor, de Crăciun, vom da și noi părțile mai însemnate ale acestei minunate solii de pace.

La stăruințele mitropolitului din Sibiu, M. Sa Regele a acceptat ca noul fond creat din contopirea alor 2 fonduri vechi („Francisc Iosefin” și „Rudolfin”) „pentru a servi la întărirea sentimentului religios moral în popor”, să poarte numele său. *Noul fond, de acum „Regele Ferdinand I”,* va servi și pentru a crește misionari, dar ne place să credem că ei nu vor fi trimiși împotriva unei biserici, căreia îi aparține și acela, a cărui nume îl poartă. — Prea ar fi nostim!

Pentru circa 40—50 preoți, pe cât numai posibil câte 2 din fiecare protopresbiterat, se va ținea la Sibiu în zilele de 23 Ianuarie—17 Februarie 1923 un *al doilea curs pastoral*. Rezultatele primului curs de această natură par a fi fost destul de bune, pentruca munca începută să nu fie întreruptă. Participanții au înțelegere gratuită, dovadă că guvernul înțelege să sprijinească această mișcare.

Intr-o conferință a directorilor regionali a c. f. r. ținută săptămânile trecute, *serviciul de propagandă religioasă* a făcut între altele și următoarele propuneri: Predarea religiei în toate școlile c. f. r.; toți funcționarii să depună jurământul în fața preotului; la chioscurile din gări să se vândă numai cărți și broșuri aprobate de conferențiarul religios respectiv; înființarea unei societăți pentru combaterea beției și concubinajului.

Intre cererile Turciei la conferința din Lausanne este și aceea, că *patriarhatul ecumenic să fie scos din Constantinopol*. Grecia se împotrivesc acestei cereri, n'are însă nimic împotriva, ca actualul patriarh Meletie, care n'are și n'a ținut să aibă „Berat”-ul turcesc, să fie jertfit. Mitropolitul-primat al României a rugat pe d. Duca să sprijinească și el punctul de vedere grecesc și astfel — mai ales dacă va fi și Papa de aceeași părere! — nu-i eschis, ca ortodoxismul să nu fie lipsit de prerogativa de-a se putea numi și pe viitor „bizantin”.

fraților de dincolo a ținut pururea neștirbit patriotismul lor și aceasta a fost o mare ușurare, în ziua când ostașul român a putut să planteze drapelul țării la marginea Tisei și în Capitala trufașului dușman. (Aplauze puternice).

Și printr-o coincidență a soartei, în cimiterul dela Tebea se poate citi tot trecutul apropiat al istoriei neamului nostru. Alături de Goronul lui Horia și de mormântul lui Iancu, sunt mormintele ofițerilor români morți în 1919 în războiul de întregirea neamului. (Aplauze șgometoase).

Domnilor, în istoria noastră și frații de dincolo de Carpați și cei de aci au fost totdeauna legați printr'un simțământ de datorie către neam. Ei au avut totdeauna instinctul unirii lor mai curând sau mai târziu, cu toată vitregia vremurilor, care îi despărțea. (Aplauze).

Apoi în cursul istoriei noastre nu vedem noi oare pe Domnul Moldovei, Ștefan cel Mare, întinzându-și domnia peste Bistrița-Năsăud până la Dej, iar pe Mihai Viteazul trecând victorios prin Șelimber și Sibiu și implântând drapelul în Alba-Iulia!? (Aplauze prelungite).

(Faimosul protopop *Bornea dela Făgăraș* a ținut să se illustreze, întrerupând aici cu cuvintele: »Atunci lipseau uniții!»)

În timpurile din urmă ale istoriei neamului nostru de mai bine de 200 ani *sunt uniți*, dar

Ca un contraserviciu pentru această intervenție, se spune că Grecia ar intenționa înființarea unui episcopat românesc în Grecia. Puterea lui ar fi să se estindă asupra Românilor din Macedonia grecească, Epir și Tessalia. Scopul e politic: să abată pe acești Români dela gândul de-a lupta pentru autonomia Macedoniei, dar cu toate acestea, înființarea noii episcopii ar fi un câștig din punct de vedere românesc. — Dar, până se va face lucrul, probabil mai va.

Dumineca trecută, s'a ținut la București sub egida „Societății ortodoxe a femeilor române”, o conferință religioasă, în care d. Tudor Popescu a vorbit despre „Biserica dominantă a României mari în viitoarea Constituție”. Citim apoi, că în parlament s'au distribuit prin ușeri faimoasele cărți de propagandă proselitistă, așa-numitele „pamflete sibieni”, încât ne găsim, se vede, în fața unei noi campanii ortodoxe, de astădată nu pe tema concordatului, ci pe aceea a „privilegiilor ortodoxe” de înscris în noua Constituție. — Videant ergo consules!

PRO DOMO.

Revizuirea cărțile administrației noastre, trebuie să constatăm, cu durere, că și până azi — în ultima lună a anului — se găsesc destui abonenți, cu deosebire în eparhia Orășii și a Gherlei, cari n'au plătit nimic pe întreg anul acesta.

Îi rugăm deci cu tot respectul să se achite, fiindcă altfel vom fi siliți să ne încassăm pretențiunea pe altă cale, iar dela 1 Ianuarie nu le vom mai credita foaia sub nici un cuvânt.

Redacția și Administrația „Unirii”.

Știri mărunte.

Personale. De foia trecută, pâr. mitropolit Vasile este de nou la reședință, întorcându-se dela București cu cele mai bune nădejdi pentru asigurarea școlilor noastre din Blaj.

— Dupăcum citim în Nr. ultim (15 Decembrie) din „Acta Apostolicae Sedis”, sf. Pă-

nu s'a deosebit niciodată unitul de ortodox, când a fost vorba de neam. (Aplauze prelungite). Cei dintre d-voastră cari au asistat, își pot aduce aminte de conferința interesantă, pe care a ținut-o, acum un an, la Academia Română, marele nostru învățat, domnul Iorga, asupra lui Ion Brătianu, cu ocazia centenarului lui, și în care conferință a citit memoriile pentru unirea tuturor Românilor, pe care le dădea Ion Brătianu în 1852 Împăratului Franței Napoleon, precum și conlucrarea lui cu bărbății români de dincolo de Carpați în scopul acestei întregiri a neamului. (Aplauze prelungite).

Prin urmare, domnilor, socot, că momentele sunt destul de grele, pentru ca să nu știm că trebuie să lăsăm deoparte, cel puțin când e vorba de credință și de altar, toate patimile josnice, cu tot cortegiul lor de gelozii sau invidii. Avem îndeajuns ca să luptăm cu ele în viața noastră politică de toate zilele, pentru ca să le mai întindem și acolo unde nu trebuie. (Aplauze prelungite).

Cetiți și răspândiți:

„Unirea!”

rinte al Romei a numit cu ziua de 15 Noembrie de prelați papali pe canonicii Iugoieni pâr. DR. DANILĂ FIREZA și pâr. IOAN MADINCEA. Numirea aceasta este o nouă dovadă de atențiune a Romei față de biserica noastră și asta trebuie să ne facă tuturor o deosebită bucurie.

— P. V. Ordinariat de Gherla a numit pe pâr. Andrei Centea din Sălsig de protopop onorar, pe pâr. Sever Groze de paroh la Lechința, pe pâr. Ioan Fodor de paroh la Sântejude, iar pe pâr. Teodor Macraa de prof. de religie la școala medie din Bistrița.

Pentru preoți arhidiecezani cu copii, îndreptății la ajutor familiar în legătură cu noua primă de scumpete, oficiul arhidiecezan anunță, că nu va lua în statele de plată decât pe acei copii, cari până la mijlocul lunii a doua a fiecărui trimestru (deci până în 15 Februarie, Maiu, August și Noembrie) vor fi anunțați din partea părinților. Este deci în interesul fiecărui preot, ca până la aceste date să anunțe Ordinariatul despre orice schimbare întrevinită în starea lui familiară (naștere, moarte, măritis, majorenitate, ori câștigarea proprie a mijloacelor de existență).

Concurs. P. V. Ordinariat de Gherla, publică, cu terminul de 15 Februarie 1923, concurs la parohia I. din orașul Satu-mare.

Locale. Măine, Dumineca înainte de Nașterea Domnului, va predica în catedrală d. Ioan Racopian, subprefect-econom la internatul de băeți.

— În localul „Casinei meserieșilor” se va ținea mâine, Dumineca, la orele 16 a doua seară literară a societății meserieșilor și comercianților români”. Programul va fi cel obișnuit la astfel de serate.

— Tot mâine la orele 20, va avea loc, în sala de gimnastică a liceului, o ședtoare artistică a societății de lectură a elevilor dela liceu. Taxa de intrare benevolă.

Pentru o biserică în Cehul Silvaniei ni-se trimite din partea pâr. Etie Căldăuz de acolo un „Apel către toți credincioșii bisericii noastre”. Nu-i putem face loc în întregime, dar îndemnăm și noi cu tot dinadinsul pe toți cari pot să jertfească, să trimită obolul lor, fie deadreptul la Cehul Silvaniei, fie pe adresa episcopiei noastre din Gherla. E vorba de o biserică românească într'un centru de plasă, unde stăpânesc cu putere elementele neromânești. Apelul este deci cât se poate mai întemeiat.

Dela Academia franceză. La 7 Decembrie a ținut Academia franceză ședința solemnă, în care s'au distribuit premiile virtuții și cele literare. Intre premianții virtuții sunt multe călugărițe catolice, apreciate așa de mult și în străinătate. Premii literare au obținut prietenii noștri, călugării Asumptioniști din Constantinopol; doamna Delavrancea, directoara școlii centrale din București; Léon Thévenin, care a fost și pe la noi, și alții. Premiile cele mai mari, de câte 10,000 franci, le-au luat Pierre Lassèrre și un preot catolic, Georges Chenesseau. Raportul premiilor literare a fost Masson, care a dat să înțeleagă, că scriitorii operelor, cari lovesc în moralitate, nu pot aștepta să fie premiați, căci fondatorii premiilor preconizează tradițiile clasice și o moralitate catolică. — Tot atunci au fost împărțite și premiile Cognacq—Jay la 90 familii cu copii mulți. Sunt cu 15, 16 și chiar 17 copii.

Înlocuirea hârtiei menedă de 1, 2 și 5 lei. Ministerul de Finanțe a hotărât să retragă din circulație hârtia monedă de 1, 2 și 5 lei și să bată în locul lor monedă de metal. În acest scop s'a întocmit o comisiune compusă din d-nii: Capitanovici, director la Banca Națională, G. Dobrovici, directorul general al contabilității statului și I. Theodoru, directorul general al Regiei monopolurilor statului. Această comisiune va studia toate ofertele ce le va primi

și va interveni în acest sens și la diferite fabrici din străinătate. Suma pentru care se va comanda această monedă va fi de 200—300 milioane lei. Prima ședință a comisiei a avut loc Miercuri 20 Decembrie crt. la ministerul de finanțe.

Exemplare obligatorii. După o lege nouă, promulgată acum de curând prin „Monitorul Oficial”, orice carte, broșură, revistă, ziar, și peste tot orice produs al tiparului trebuie să fie trimis din partea proprietarului tipografiei, în câte 2 exemplare, la următoarele instituții: Academia română, universitățile din București, Iași, Cluj și Cernăuți, Ateneul român și Biblioteca din Chișinău. Se va mai trimite apoi câte un exemplar și Fundației universitare Carol I. precum și Asociației din Sibiu. Bibliotecile acestea, la rândul lor, sunt datoare să le primească și să le păstreze în depozitele lor.

† **Păr. Alosiu Varua**, parohul din Asuagiul de sus (eparhia Gherlei) și protopopul Băseștilor, arhidiacon onorar și membru fondator al Asociației, unul din fruntașii generației sale de preoți, s'a stins la 20 Decembrie c. în anul 82 al vieții și 59 al preoției sale. Il deplâng numeroase rudenii și-l jelește eparhia întreagă. — Odihnească în pace!

† **Păr. Alexandru Cheresteșiu**, preot în retragere, s'a stins în Bungardul săsesc (eparhia Gherlei) la 2 Dec. în anul 67 al vieții și 41 al preoției sale. — Odihnească în pace!

† **Irina Hortensia Handrea**, fiica preotului nostru din Chirileu (arhidieceză), s'a stins la 12 Decembrie în anul 21 al vieții sale trudite. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii”.

„Biserica și Școala. Arad. Alarma ce-o dați în jurul »prozelitismului dela liceul unit din Beiuș», este absolut deplasată, și în fața »Ocoliișului» și a »Feiurdului», părintelui episcop Ivan dela Cluj, ea rămâne o »beșică de săpun». Vă rugăm, totuși să nu Vă lăsați și s'o dați mereu înainte cu cererile pentru »statificarea liceului», și cu »pedepsirea păcătoșilor», fiindcă autoritățile competente numai astfel vor putea să cunoască în adevărată lor lumină gândurile de cari sunt animate ambele părți.

C. Sibiu. Ceeace ne scrieți, că adevărat mitropolia Sibiului ar pune pe preoții »fabricați» de curând (în câteva săptămâni!) în statele de plată »alături de absolvenții cu trei ani de teologie» și mai ales, că »lucrul acesta s'ar face cu știrea și învoirea tacită a guvernului», este un lucru atât de grav și atât de extraordinar, încât, pentru a-l putea infiera după cuviința, avem neapărată lipsă de datele concrete pe cari spuneți că le aveți la îndemână. Vă rugăm să ni-le trimiteti, fiindcă lucrul de fapt nu poate rămânea într'atâtă. Este doar nemaipomenit, ca preoții noștri cu teologie de cel puțin doi ani să fie socotiți mai puțin decât preoțimea recentă a ortodoxiei, ieșită din »fabrica de preoți» a Sibiului.

D. Zlatna. Pentru a Vă dumeri asupra nedumeririi referitoare la cele scrise în numărul nostru din urmă sub titlul »Clerul în alegeri», Vă punem de nou sub ochi, că vorbele: »rămân pătați în fața opiniei publice» și astfel »nu mai pot să rămână la locul pe care-l ocupă» se referă la »acii preoți ai bisericii noastre cari vor fi avut norocul atât de compromițător de a fi prezidat în aceste alegeri vre-o secție de votare, în jurnal căreia se vor fi comis cunoscutele »ingerințe electorale», de cari vorbește lumea întreagă». Credem, deci, că de acum veți fi și Dv. bine orientați asupra »celor vizați» prin pomenitul articol.

Bibliografie.

Au apărut:

St. O. Iosif, A fost odată. Poveste în versuri. Ed. „Cartea Românească”. București 1922. Prețul Lei 10.

Dulosul poet, care a fost St. O. Iosif, ne-a dat în acest basm, prelucrat după »Gheorghe cel viteaz» din »Legendele sau Basmele» lui Ispirescu, o reală dovadă a talentului său. Il citești pe nerăsuflate până în capăt.

Apostol D. Culea, Daruri pentru copiii mici. Ed. II („Cartea Românească”). București 1922. Prețul Lei 10.

Ion Gorun, Nu te supăra. Schițe glumețe din viața bucureșteană dinainte de război. Ed. „Cartea Românească”. București 1922. Prețul Lei 15.

Ca tot ce-a scris d. Gorun, aceste (23) schițe se citesc cu plăcere. Dar în aceeași vreme îți fac și o bună școală a felului cum trebuie să se scrie bine românește.

D. Gorun, unul din cei mai buni stilști români, ar trebui citit, mai cu seamă din partea Ardelenilor, cât mai des și mai cu răgaz.

Radu R. Rosetti, Razna... Note de călătorie. Cu o scrisoare de N. Iorga. (Ed. „Cartea Rom.”). București 1922. Prețul Lei 15.

V. Demetrius, Povestiri și povești pentru copiii deștepți. Editura „Cartea Românească”. București 1922. Prețul Lei 15.

Pentru tinerimea iubitoare de povești nu se poate un mai plăcut dar de Crăciun. Cartea dlui D. cu o frumoasă copertă de M. H. Georgescu, are pagini vrednice de-a fi trecute din mână în mână. E o lectură potrivită și pentru fete.

Florian Cristescu, Păsările și papuși. Carte pentru copii. (Ed. „Cartea Rom.”) București 1922. Prețul Lei 10.

M. Theodorian-Carada, Eugeniu Carada (1836—1910). București 1922. Prețul Lei 20.

Deși e vorba de o rudenie apropiată, autorul ne dă în această lucrare o biografie cât se poate mai obiectivă a marelui bărbat de stat, aruncând printr'ansa o vie lumină asupra multor chestiuni, pe cari lumea începea să le creadă altfel. N'a putut aduna tot ce a voit, așa că lucrarea »nu este, după însași mărturisirea autorului, desăvârșită, dar este cel puțin sinceră și adevărată». Ea va ușura mult ostenele viitorului biograf al lui Carada.

Maria N. D. Costeanu, Sbuiciumul unui savant. Roman științific (refăcut după „Une bonne affaire” de H. Malot). Ed. „Cartea Românească”. București 1922. Prețul Lei 16.

Prosper Mérimée — Natalia Iosif, Colomba (Biblioteca „Minerva” Nr. 28). Ed. „Cartea Românească”. București 1922. Prețul Lei 3.

George Bidu, O sută de poezii pentru copii. Editura „Cartea Românească”. București 1922. Prețul Lei 10.

Intr'o bună versificație românească, cartea dlui B. cuprinde, în majoritate după autori și colecții germane, 100 de poezii foarte potrivite pentru formarea sufletului copiilor noștri mai răsăriți.

Maftiu Gradu, Glume și povești ilustrate. Editura „Cartea Românească”. București 1922. Prețul Lei 10.

„Cultura Creștină” An. XI. Nr. 11—12 (Noemvrie—Decembrie) Blaj. Abonamentul 50 Lei pe an.

„Biserica Ortodoxă Română”. An. 41. Nr. 2 (Noemvrie). Revista sf. Sinod. București. Abonamentul anual 100 Lei.

„Viața Românească”. An. XIV. Nr. 11 (Noemvrie). Revistă literară și științifică. Iași (Str. Alexandri 12). Abonamentul anual 150 Lei.

„Flacăra”. An. VIII. Nr. 1 (8 Decembrie). Literară, artistică, socială. București (str. Câmpineanu 40). Abonamentul anual 200 Lei.

„Transilvania”. An. VIII. Nr. 12. (Decembrie). Sibiu (str. Șaguna 6). Abon. anual Lei 70 (pentru membrii Asociației 50).

„Învățătorul”. An. IV. Nr. 17—20 (15 Decembrie). Cluj (str. Dorobanților 66). Un număr 3 lei.

Văpsitorie și curățire chimică.

Văpsitorie de

VULPI și BLĂNURI la:

„Kristály”,

CLUJ.

Expediția prin poștă. — Ambalajul gratuit. În Blaj e reprezentat prin comerciantul

Traian Novac.

Lloyd 575—30—50

Stropitoare de vii și părți construite de metoda

„Austriac și Vermoral”.

se găsesc la

FRAȚII PAULINI

Fabrică de articole de aramă în AIUD.

Se primește: Inzestrarea, aranjarea și repararea fabricelor de spirt și de chimicale.

Fabricăm Cazane de fierț rachiu

căldări de spălat, văpsit

și de tăbăcărie

În condițiunile cele mai favorabile.

(16) 17—25

„Unirea”

nu-i iertat să lipsească de pe masa nimănui.

Abonamente se pot face oricând!

Banca Centrală

Pentru industrie și comerț soc. anonimă Cluj.

Secția Cereale.

Cumpără tot soiul de cereale, păstăioase și sămințe agricole (în special sămințe de trifoi și luțernă) în orice cantitate,

oferind cele mai urcate prețuri de zi.

Ofertele cu mostre să se adreseze

BANCA CENTRALĂ

pentru industrie și comerț s. a.

Secția Cereale

CLUJ.

Strada Regina Maria Nr. 1.

Telegrame: Centrala Cereale.

Telefon: 329.

(31) 9—9